

Pressmeddelande

Luxemburg den 13 juni 2022

Kontrollerna vid Schengengränserna dåligt granskade under pandemin

På grund av sina begränsade verktyg granskade Europeiska kommissionen inte i tillräcklig utsträckning de utmaningar som covid-19-pandemin innebar för den fria rörligheten för personer. Det är den samlade slutsatsen i en särskild rapport som offentliggörs i dag av Europeiska revisionsrätten. Övervakningen av de inre gränskontroller som medlemsstaterna införde från och med mars 2020 värnade inte fullt ut Schengenreglerna som underlättar den fria rörligheten i EU. EU:s revisorer uppmärksammar också den bristande samordningen mellan medlemsstaternas reserestriktioner samt motsägelser i EU:s riktlinjer och rekommendationer.

Varje EU-medborgare har rätt att röra sig fritt inom EU:s territorium. Detta underlättas av avskaffandet av kontroller vid de inre gränserna i Schengenområdet, som omfattar 22 EU-länder och fyra länder utanför EU och utgör en resezon utan gränser inom Europa. Denna rätt kan dock begränsas av hänsyn till den allmänna ordningen, säkerheten eller folkhälsan. Sedan 2015 har flera EU-länder återinfört kontroller vid de inre gränserna som en reaktion på migrationskrisen eller säkerhetshot (främst terrorism). Nu senast under covid-19-pandemin vidtog många medlemsstater åtgärder för att begränsa den fria rörligheten inom EU i ett försök att begränsa virusets spridning. När kontroller vid de inre gränserna i Schengenområdet återinförs är medlemsstaterna skyldiga att meddela detta till kommissionen, som fortfarande ansvarar för att bedöma om de föreslagna restriktionerna är förenliga med EU-lagstiftningen och inte inkräktar på rätten till fri rörlighet för personer.

”Med tanke på att den fria rörligheten för personer är en av EU:s fyra grundläggande friheter och har stått i centrum för det europeiska projektet från första början, borde kommissionen noggrant ha kontrollerat att alla de restriktioner som infördes under covid-19-pandemin var relevanta och motiverade”, sade Baudilio Tomé Muguruza, den ledamot av revisionsrätten som ansvarar för revisionen ”Vi hoppas att våra granskningsresultat kan bidra till den pågående debatten om översynen av Schengensystemet.”

Revisorerna granskade medlemsstaternas samtliga 150 meddelanden om kontroller vid de inre gränserna som lämnades in till Europeiska kommissionen mellan mars 2020 och juni 2021. Av dessa avsåg 135 uteslutande covid-19-pandemin. Deras granskning visar tydligt att meddelandena inte utgjorde tillräckliga bevis för att kontrollerna verkligen genomfördes som en sista utväg eller att de var proportionella och av begränsad varaktighet. Dessutom har kommissionen inte inlett överträdelseförfaranden avseende långvariga gränskontroller som infördes före pandemin.

Avsikten med detta pressmeddelande är att presentera huvudbudskapen i Europeiska revisionsrättens särskilda rapport. Hela rapporten finns på eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Dessutom fick kommissionen inte alla rapporter som den skulle ha mottagit inom fyra veckor efter det att kontrollerna vid de inre gränserna hade avslutats. Liksom när det gällde de kontrollåtgärder som infördes till följd av migrationskrisen och säkerhetshot före covid-19-pandemin begärde kommissionen inte någon ytterligare information och avgav inte heller något yttrande i frågan. EU-revisorernas bedömning är därför entydig: Europeiska kommissionen gjorde inte någon ordentlig granskning för att försäkra sig om att återinförandet av kontroller vid de inre gränserna respekterade Schengenlagstiftningen.

Kommissionen hade också svårt att övervaka de covid-19-relaterade reserestriktionerna på grund av begränsningar i den befintliga rättsliga ramen. Även om ansvaret för genomförandet av dessa restriktioner uteslutande ligger hos medlemsstaterna, har Europeiska kommissionen mandat att underlätta en samordnad strategi så att resor över gränser inom EU påverkas så lite som möjligt. Därför utfärdades riktlinjer, i allmänhet i god tid. Revisorerna konstaterar dock att dessa riktlinjer om kontroller vid de inre gränserna inte var tillräckligt praktiska eller genomförbara.

Kommissionen tog också initiativ för att samordna åtgärder som påverkade den fria rörligheten. Ett sådant initiativ är plattformen Re-open EU, som inrättades den 1 juni 2020 som ett stöd för att öppna upp för resor och turism igen på ett säkert sätt runtom i Europa. Men mer än ett år senare hade nio medlemsstater (Bulgarien, Danmark, Tyskland, Estland, Frankrike, Rumänien, Slovenien, Finland och Sverige) fortfarande inte uppdaterat sina uppgifter. Kommissionens försök att kompensera för avsaknaden av en struktur för krishantering genom att inrätta corona-informationsgruppen ledde inte heller till en konsekvent strategi. De reserestriktioner som infördes under covid-19-pandemin var mestadels okoordinerade, säger EU:s revisorer, och kommissionen kunde inte förhindra att det bildades ett lapptäcke av enskilda åtgärder som varierade kraftigt mellan medlemsstaterna.

Bakgrundsinformation

I fördraget om Europeiska unionen fastslås det att EU måste erbjuda sina medborgare "ett område med frihet, säkerhet och rättvisa utan inre gränser, där den fria rörligheten för personer garanteras". EU-medborgarna värdesätter den fria rörligheten och ser den som ett särskilt viktigt resultat av EU-integrationen. Av det som Europeiska unionen har åstadkommit uppskattar medborgarna mest av allt friheten att resa, studera och arbeta var som helst i EU – i undersökningar hamnar den på första plats i EU:s alla 27 medlemsstater, före euron och freden. Den fria rörligheten för personer inom EU skiljer sig åt jämfört med avskaffandet av kontroller vid de inre gränserna i Schengenområdet. Medborgarna kan röra sig fritt inom Schengenområdet utan att omfattas av kontroller vid de inre gränserna. EU-medborgare åtnjuter fri rörlighet i hela EU, även till och från EU-medlemsstater som (ännu) inte har avskaffat kontroller vid de inre gränserna.

Särskild rapport 13/2022 *Fri rörlighet i EU under covid-19-pandemin: granskningen av de inre gränskontrollerna var begränsad och medlemsstaternas åtgärder okoordinerade* finns på revisionsrättens webbplats (eca.europa.eu).

Senare i år planerar revisionsrätten också att offentliggöra en särskild rapport om EU:s initiativ för att underlätta säkra resor under covid-19-pandemin.

Revisionsrätten presenterar sina särskilda rapporter för Europaparlamentet och rådet samt för andra intressenter, såsom nationella parlament, berörda parter inom näringslivet och företrädare för det civila samhället. De allra flesta av rekommendationerna i revisionsrättens rapporter genomförs.

Presskontakt

Revisionsrättens presstjänst: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: +352 691551502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: +352 621552224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: +352 691553547